

# Zgodnja DANICA.

**Katolišk cerkven list.**

Danica izhaja vsak petek na celi polji, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrt leta 1 gld. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

**Tečaj XXXI.**

**V Ljubljani 22. listopada 1878.**

**List 47.**

## **Obnašanje katoličanov z drugoverci.**

(Spisal Janez Klapšič.)

(Dalje.)

„Precartana“ poternost in doslednost olikanih protestantov! Oni, protestantje in drugoverci, kateri svojih državljanov in domorodcev, ako se k katoliški veri in Cerkvi povernejo, večkrat še med seboj, v svoji deželi ne terpijo, ampak jih brez milosti iz dežele v tujino izpokajo; so pa dostikrat tako malo sramožljivi, da se s silo in zvijačo v čisto katoliške dežele, šole, službe vrivajo, in nimajo toliko logike in doslednosti, da bi prevdarili in umeli, da bi jim ne bilo všeč, ako bi jim katoličani doslednje s tako mero odmerjali, s kakoršno oni merijo, jim tako povračevali, kakor oni posojujejo. Mi katoličani na Kranjskem n. pr., imamo starodavno, historično pravico in postave, ktere so rimsko-nemški cesarji že pred več kot dve sto leti za naše kraje dali ali slovesno poterdili, da v Kranjsko vojvodino ali deželo se ne sme noben jud in protestant vseliti. In Kranjsko je bilo do najnovejših časov čisto katoliško, brez vse krivovére in nevére. Še le v francoski vojski, in posebno l. 1809—1813 se je bila v Ljubljani ena judovska družina, Haimanova, vselila in v prekucijskih letih 1848—1851 se je bilo v Ljubljani in po deželi vstanovilo kakih sto luteranov in kalvincev, kateri so v vsi naglici s podporo Gustav-Adolfovega glavnega zbora v Ljubljani tempelj si postavili, ko Ljubljančani niso protestirali. Tedaj je drugovercem dobro in všeč pri nas, v tem ko katoličani po njih deželah preganjanje terpe.

Pravi ali keršanski liberalizem in humanizem pravi in uči: Ljubi Boga čez vse in bližnjega kot sam sebe; kar koli hočete, da bi drugi vam storili, to tudi vi njim storite; to je postava in preroki. To zdrava pamet in razodeta vera uči. Pravemu liberalizmu je naravnost nasproti lažiliberalizem.

Lažiliberalizem izvira iz protestantizma in vrnil se je skori po vsi Evropi v vlade, zbore, vrade in njih vstave in postave, v viši šole, v véde in umetnije, v časnike, romane, glediša. Vlade in viši stanovi so ga skerbno gojili, božali, hvalisali, ko „aufklärung“, „bildung“, „kultur“, „civilisation“, „brüderlichkeit“... Olike, omika, izobraženje, civilizacija, bratinstvo itd. Ko se ugodi in ojači, jim pa šetine nastavlja in jih zbada, jim prestole in sedeže stresa in prekucuje, in jih po svetu poganja. Kakor se pri nalivih in plovah iz višav, gôr in bribov vsa nesnaga v nižave in doline razliva; tako se tudi lažiliberalizem z višave omikanosti po postavah, vstavah, šolah, knjigah, časnikih itd. v nižaji

stanove potuhnjeno vriva, in ki jim potlej le svoje šetine nastavlja. To se očitno vidi na Laškem in Pruskem.

Treba je, da temu vrivajočemu se liberalizmu v obraz in na roke bolj pazno gledamo in zvemo, kaj pomenja? kaj namerava? kaj naklepa?... Tica se spozna po petji in drevo po sadu. „Vsako dobro drevo rodi dober sad; malopridno drevo pa rodi malopriden sad. Dobro drevo ne more malopridnega sadu roditi; tudi malopridno drevo ne more dobrega sadu roditi.“ (Mat. 7, 17—18.) Liberalizem se tedaj spozna po svojem petji, t. j. po svojih goricah v zborih, knjižurah in časnikih, in po svojem sadu, t. j. po svojih delih, kaj da pomenja, namerava in naklepa. Lažnjivi liberalizem išče ovreči in vničiti vse historične, cerkvene in božje prava, pravice in naredbe, — razvezati in raztergati vse politične družbovske, socijalne vezi, pogodbe... — zatreti in iztrebiti vse pozitivno, vsako vero v Boga, posebno katoliško vero in Cerkev, ki je njegovim načelom in naklopom naravnost nasproti in neodjenljiva. Ta malik išče celó vtajiti Boga in ga spraviti z zemlje in iz nebes, kakor tudi zemeljske kralje; — pridobiti za-se vso svobodnost in neomejenost, — oklicati se za edinega gospoda in boga. To je v kratkih besedah bistvo in naklep lažnjivega liberalizma; njegove dela pa kaže komuna v Parizu.

Gnjusobe in škodljivosti pogubljivega liberalizma popisati pač ni mogoče, ker se kot kamelijon spreminja in pod različne imena skriva, kakor: humanitét, racionalizem, bratinstvo, socijalizem, komunizem, omika, olike, civilizacija. Pod zadnjim imenom je imel svoje zavetje in gospostvo posebno v Parizu, od koder se je med druge narode vrival, pa je tudi britko grenak sad rodil.

Po odhodu Prusov iz Pariza 3. sveč. 1871 se polastijo pariški liberaluhi in komunisti mesta in oblasti, urno pospraznijo vse blagajnice in denarnice državne, srenjske in privatne, tudi judom in časnikarjem ne priznasejo, kateri so jih po svojih časnikih in agentih učili upor, rop in umor. Prepovedó vso in vsako božjo službo — pozapró nadškofe in duhovne in druge mestne može. Izmed njih pomoré drugim v strah nadškofa Darbaya in 60 mašnikov, 64 naj veljavniših mestnih mož in 50.000 drugih ljudi, kateri jim niso bili po volji, ali kaj nasproti. — Poropajo cerkve, — in kar ne morejo seboj vzeti, pokončajo... Tudi Najsvetejše jim ni sveto. — Počenejajo nečloveške, prav peklenške gnjusobe in gerdobije. Požgejo s potrolejem, ki ga v kleti, sobe, stanice vlivajo in zažigajo, da ljudje požaru uiti ne morejo, četerti del mesta čez 2000 hiš, in javne poslopja, n. pr. Tuilerije (cesarski dvor), Palais Royal (kraljevi dvor), knjižarnico Louvre itd. Prekucnili in poterli so tudi starodavne spominke itd. Vse škode ni moč ceniti. To je

laži-liberalizem po svojih delih. Kaj lažiliberalizem v zvezi s mavtarji in karbonarji v Italiji in Rimu počenja, da si tolovajsko anektira dežele, stiska ljudstva s prevelikimi neprenašljivimi davki, samostane in cerkve ropa, božjo službo moti in zatira, mašnike zavrtno napada, av. Očeta jetniči, je vsemu svetu znano. In kaj da liberalizem po drugih krajih namerja in naklepa, je pred kaj časom v nemškem velikem zboru naznanil liberaluh Bebel, rekši: kadar se bo naša (liberalna) stranka v boj spustila, bo še vse hujše razsajala in pokončevala, kot pariška. Osrednji zbor mednarodnjakov v Londonu je do vseh podružnic razposlal okrožnico, rekši: „Mi bomo po svojih soudih po vseh deželah podpihovali in podkurjali sovraštvo in maševanje nad vero in gosposko, nad bogatini in mestjani. O spravi ali potolaženji pri nas ni nobene gorice. Kmalu bomo sprožili silovite in strašanske razpoke in razlete, da ves obstoječi družbinski sostav ali zistem preverujemo. Če bo treba, bomo s sekirami in puškami vse državljansko in versko, ki še kje obstoji, na tla poderli. Kärntner Blatt 5. avg. 1871 pristavlja: Tistim, kateri so jim vero uzeli, sedaj žugajo denar uzeti itd.

Lažiliberalizem ne zná drugega, kot razdirati in dolgove deati: po Koke's statistischem Handbuch je lažiliberalizem v Italiji od leta 1859—1872 napravil 4.394.995.375 lir dolga.

Zatoraj Bog nas varuj, pa tudi sami se na vso moč varujmo pred liberaluhi in njih priverženci, naj se že očitno kažejo po gorici ali djanji in se zovejo: liberalci, brezbožniki, brezverniki, racijonalisti, socijalisti, internacionalci, materijalisti, komunisti, civilizatorji, prostomavtarji, karbonarji, ljudo osrečevalci itd.; ali pa če se potuhnjeno skrivajo pod ovčje oblačilo, da bi nas ložej in pred premotili, zapeljali, ali pa tudi spodrinili.

(Dalje sledi.)

### O glediših.

Nastopil je čas, ko so se zopet odperle gledišča, le-ti tolikrat pogubenosni tempeljni slabovernih ali pa brezvernih posvetnjakov. Kako živahno jih priporočajo, rekel bi, z ravno tako zapeljivimi besedami, s kakoršnimi je kača spodbujala Evo k lepemu pa pogubnemu jabelku v raj, — da bi veliko ljudi va-nje privabili! Ako bi verniki vabili take posvetneže — ne rečem, k duhovnim vajam ali k duhovnim opravilom, — ampak k nedolžnim zabavam, katerih čisti dohodki bi bili namenjeni dobrim napravam, najdejo liberalci polno izgovorilo v pomanjkanju časa, v bolehnosti, v slabi letini i. dr. Za glediša, plese jim je pa pristojna vsaka ura, vsako vreme, bodisi še bolj deževno, ali merzlo; ne smili se jim ne denar za potrato in lišp, ne zamuda časa. Ljudje ljubijo bolj temo kot svetlobo, bolj avét, kot Boga. O koliko nesrč so že učinile glediša, ki jih pa posvetnjaki ali čisto zmolčujejo, ali le mimogredé omenjajo. Nočem popisovati napák, ki se večkrat godé v glediših, samo omenim naj nesrče, ki se je pripetila že v letošnji gledišni dobi v Burdigalu (Bordeaux-u) na Francoskem.

Neka plesalka je v gledišu ošabno plesala in si s tem pridobila občno ploskanje gledalcev; potem začne še bolj skakati, se vertiti in sponašati; kar neutegoma pa se zaleti v svetilnico, ktera se preverne, njeno obleko z gorečim petrolejem oblije, ter začne fertavka vsa goriti. Poprešnje veselje se naglo spremeni v krik in stok, plesalka pa, vsa v ognju, mlo cvili. Nekteri gledalci, med njimi tudi njen oče, ji pritečejo na pomoč, pa niso mogli ognja pogasiti, dokler ni vsa obleka na nji zgorela in ona sama, polna opeklin, v nezavednosti obležala,

temuč tudi pomagaleci (gasilci) so odnesli obilno opeklin. — Tukaj je dosti očitna kazen božja, ktere, se vé, brezverci nočejo pripoznati. O koliko krika bi bilo v Izraelu, ako bi se tej le nekoliko podobna nesreča pripetila v cerkvi ali pri kakem katoliškem zbirališču!

Liberalci vedno vpijejo zoper cerkvene naprave, posebno zoper misijone, in nam očitajo, da je tu pa tam marsikteri poslušavec misijonskih govorov zblaznil (se zmešal), kar je pa veči del zlagano. Se vé da, liberalci imenujejo zblaznjenje, ako n. pr. kdo noče njihovim strastim streči, ali če je odstopil od svojih prejšnjih hudobnih načel. Ako se je n. pr. deklica, ki je dosihmal brezbožno živeła, se lišpala in sploh z liberalci deržala, — v misijoni spreobrnila, ter potem noče več poslušati vabljenja k posvetnim veseliam, temuč rajše hodi na božje pota in v cerkev, kakor pa v glediša in na plesiša; tedaj jo razglasijo liberalci za zblaznjeno — v resnici se je pa le iz prejšnje zblaznenosti zmodrila.

Kar nam posvetnjaki očitajo: da naše cerkvene naprave iz pameti spravljajo ljudi, vse to oni sami počenjajo s svojimi posvetnimi in večkrat nekeršanskimi napravami. Koliko nedolžnih oseb je že po glediših in plesih zabredlo na pot pogubljenja! Marsikteri mladeneč, deklica sta bila po keršansko izrejena, imela sta veselje do molitve in spoštovanje do cerkve; glediša pa so ju spačile. Slišali so v njih pohujšljive zabave, zasmehovanje vere, redovnikov in sploh duhovnih oseb; vidili so, kako so liberalni poslušalci ploskali igralcem takih predstav; — in to je bila slana ali rija, ki je v popred nedolžni mladini posmodila pobožne občutke. — Glediša in plesi zahtevajo denar; marsikteri premožen posestnik ima neobčutljivo serce do ubozih, ter se izgovarja s slabimi letinami, z dragino in drugimi nezgodami; za glediša in „bale“ se jim pa ne smili denar. Nektera gospodinja stiska doma svoje posle s prenapeto varčnostjo, tako, da jim menda vsak dan odšteje žeplenke, ktere smejo požgati; nasproti pa ona razgrinja naj veči potrato in lišp za glediša, in med tem zanemari hišne opravila in dolžnosti. Dosti je zopet mladine, ki nima zadosti denara za obleko in druge opravila; ko je pa nastopil čas za glediša in plese, se iše obilno vdeleževati tacih veselí. In ker sami ne premorejo zadosti denara k temu, se poslužujejo celó prepovedanih, sredstev, izmikajo starišem, gospodarjem, ali pa prodajajo in zastavljajo lastne in domače reči! O koliko pregreh iz ene izvira!

Kdo bo preštel ljubosumnosti, boje, pretepe, umore, samomore in enake napake in hudobije, ki so njih vir obiskovanja takih veselí! Tukaj naj bi iskali stariši, odgojitelji in deželni zastopniki virov tolikega zlega, — ne pa v misijonskih vajah, procesijah, šmaricah, božjih potih ali pri šolaki maši, ktere reči so liberalcem rade resa v očeh. Mozes je bil zdrobil zlato tele, okoli ktere so Izraelci plesali in je kaznoval plesalce; zapustite in studite tudi vi vse malike, ktere častite sami, ali pa vaši podložni. Vsak vé, da rečeno veljá le spotikljivim gledišem.

### Ogled po Slovenskem in dopisl.

Iz Ljubljane. (Bleiweisovanje.) Kaj tacega, kakor je bilo 18. in 19. tega mesca, Ljubljana še ni vidila. To je splošna misel. Slovenski narod je pokazal, da je hvaležen, iz polnega serca hvaležen svojemu dobrotniku in buditelju dr. Janezu Bleiweisu. Že več dni poprej so dobajale naznanila, kako so si ga v premnožih občinah in družbah zvolili za častnega srenjčana, za častnega uda itd. V preddan njegove 70letnice o 1/29



zvečer je šla njemu na čast silno dolga in velikanška bakljada z glasbo po glavnih tergih in potih mesta, spremljana od tisučev in tisučev ljudstva med gromovitim živio-klicanjem. Pomudila se je pred njegovo hišo na velikem tergu, od koder je od stotin in stotin luči razsvitljeni zrak svetil, glasba, petje in priklicavanje donelo jubilantu v okna, da je bilo po besedi in resnici pravo zmagovalje. Zahvalo prikimovaje je ves ginjen gledal na polni terg vesele množice. Potem je bilo vse živo in veselo med govori, glasbo in napivi v Čitalnici, kjer jih je pa le majhen del izmed vseh prostor našlo.

V torek zjutraj o 1/2 9 je preseljavani sedemdesetletnik z vso sorodovino prišel v škofijsko cerkev k sv. maši, za katero je bil naprosil svojega tovarša v dežel-nem poslanstvu, č. g. K. Kljuna, ter so Boga hvalili za lepo starost svojega družinskega očeta.

Po sv. maši je sprejel več vošil od viših osebateg, in tudi od zastopnikov katoliške in vincenške družbe in nekterih zunanjih duhovnov; ob desetih pa pod vodstvom milgsp. prošta Jožefa Zupana od več ljubljanskih preč. gg. kanonikov, župnikov in družih duhovnov v imenu vsega ljubljanskega duhovstva. Več vošil je bilo opravljenih že prejšnji dan.

Od 1/2 11 do 1 je v Čitalnici sprejemal deputacije in silno število adrčs in diplóm za častnega srenjčana itd. od raznih dežel, krajev in oseb. Godilo se je to med vednimi nagovori in odgovori od strani gosp. jubilara, kateri je vsakemu vedil kaj primérnega povedati, včasih segel tudi v politiko, dogodbe prejšnjih lét itd. Polno gostov je bilo pri kosilu v Čitalnici, pozneje pri banketu v Tavčarjevi hiši, kakor tudi zvečer pri „besedi“, pri kateri so se med nagovori izročevali tudi častni venci.

Lastno je slovanskemu značaju, kolikor ni spriden od tujega brezvértstva, da v govorih, zdravicah, napitnicah ravna vse z Bogom. Dr. Bleiweis sam je o nekem vošilu kar naravnost izrekel, da brez vere tudi narodnosti prave ni, da on je bil vedno in je „za vero, dom, cesarja“. Moramo priznati, da tudi pri teh slovesnostih se to ni pogrésalo, zlasti v dalmatinskih, hervaških izjavah se je kaj lepo glasilo: „Bog, — milost božja Te sačuvaj“ itd. itd.

Opomnjeno še bodi, da so vmés med veselice neprenehoma prihajali telegrami iz vsih, tudi najdaljših krajev, mnogi celo iz Rusije. Posebno razveselil je množico tudi telegram od verlih konservativcev iz Innsbruka.

Bog živi še mnogo lét verlega gospoda jubilara! Bog daj, da bi mu to neslišano veliko preselavljanje na zemlji teknilo tudi v boljši — neminljivo slavo!

**Iz Radolice.** (Zgodovinske zadeve. Novi tlak v cerkvi.) Lansko leto je „Danica“ naznanila, kako je slovesno obnovljena pobožnost in božja pot k sv. Kervi, ki je več kot 400 let slovela v stari Radoliški cerkvi, ki so jo pa pred 90 leti bili zaterli.

Prosim, naj bi tudi naznanila, kaj se je letos pri nas zgodilo k polepšanju cerkve, k povikšanju časti Božje.

Milgosp. ljubljanski stolni prošt Jož. Zupan so že pretečeno leto razložili v pridigi, letos pa spisano izročili naslednjo prošnjo častitim prebivalcem in pa drugotnim domačinom prošijske Radoliške fare.

„Kmaló bo preteklo štiri sto let, kar so naši pobožni spredniki in farani te naj več duhovnije na Gorenjskem (razširjala se je takrat čez Kropo in Kamno Gorico, Begunje, Breznico in Grad, skozi ves Bohinj in Kranjsko Goro, do Koprivnika in Fužin) veliko, lepo mestno farno cerkev v gotovski šegi z novega sozidali v čast apostolskemu pervaku, svetemu Petru, l. 1497.

O koliko srečnih in nesrečnih dni je prišlo v teh

stolettjih nad radoliško faro! Koliko družin je sginilo ki jih zdaj še po imenu ne poznamo! Koliko se je spre-menilo! Iz tadanje, velike, sloveče Radoliške matere fare je vstalo s časoma 20 novih podružnih fará. Samo terdno zidana mestna farna cerkev s svojim visokim zvonikom je v stoltjih stanovitno stala in še stoji!

Po strašnem požaru l. 1835 je cerkev s prizadevanjem in skerbjo cerkvenih predstojnikov, posebno nepozabljivega č. g. vikarja Stibelca, z milimi darovi in daritvami velikodušnih, pobožnih dobrotnikov dobila štiri lepe zvonove (veliki z 42 centi), pozneje lepe stranske altarje, križev pot, pred malo leti s prizadevanjem sedanjega č. g. fajmoštra v gotovski šegi popravljene, pisane okna, terdne in gotovski cerkvi primérne klopi, in l. 1877 novo kapelo sv. Križa, pa altar svete Kervi.

Le kamnitni tlak je v stoltjih, ki so ga večkrat razderli, da so merliče v cerkev pokopavali, ravno tisti ostal. Zato vidimo, da so altarne stopnjice razpadle z obhajilno klopjo vred, da so kamni v tlaku nekoliko razdrobljeni, vsi razhojeni, vderti.

Jaz podpisani in slavno cerkveno predstojništvo smo tedaj v zaupanji na velikodušnost faranov sklenili, naj bi se napravil nov tlak: naj prvo po sredi do velicega altarja in do kapele svetega križa; pri velikem altarji naj bi bil bel, rudeč, čern, — v ladiji bel in čern marmelj. Tako bi končali popravljanje tega pobožnega dela naših sprednikov. Prosim torej, naj bi tukaj podpisali prostovoljne mile darove za to tolikanj potrebno popravo; za to posebno cerkveno lepoto, ali pa jih pri darovanju na altar položili.

Tako olepšana cerkev pa bode potem stala kot veličasten spomin pobožnosti naših sprednikov, kot lepota mesta Radoliškega in Gorenjskega, kot prijazno prebivališče Gospoda Boga vojskinih trum, in bo darežljivost sedanjih faranov oznanovala prihodnjim rodovom!

Dobrotljivi, za Božjo čast vneti farmani stare in nekdaž velike, sloveče Radoliške prošijske fare, ki so tako prelepo cerkev zidali, vaši stariši in dobrotniki, ki so ljubili lepoto hiše Gospodove, že plačilo sto in sto let uživajo. Bog bo tudi Vam na prošnjo cerkvenega pomočnika veliko že tukaj, — gotovo pa v večnosti obilno povernil dari, ki jih boste njemu v čast na altar pokladali.

„Bodi vse k večji časti Božji, in apostolskega pervaka, sv. Petra, dušam v zveličanje, vsem obiskovalcem, posebno pa dobrotnikom naše cerkve, v častno in večno veselje!“

Delo so izročili ljubljanskemu kamnoseku g. Vincenciju Čamerniku, kateri ga je mojstersko, prelepo, pošteno naredil, in je vse hvale vreden. Vsak, kateri je v cerkev stopil, se je začudil, je vesel vidil, kako novi tlak lepoto cerkve povzdiguje in služi k snažnosti, ter so blagovoljno darove skladali.

Mil. gosp. proš so v pridigi 5. nedeljo po Binkošti serčno zahvalo izrekli vsm, ki so po 100, 50, 10 gl. ali tudi le soldek v dar prinesli, in rekli, da bo cerkev vikšega pastirja, milostivega škofa, sprejela kakor prelepo okinčana nevesta svojega ženina. (Gl. dopis v prešnjem listu.)

(Dalje nasl.)

**Pristavek k obletnici posvečevanja v Suši.** Morebiti mnogim čitateljem „Zgodnje Danice“ še ni znana „pobožnost duhovnega potovanja k Materi Božji v Loreti“. To je lepa, pomenljiva znajdba tistih od ljubezni do Marije vnetih duš, ktere oseba ne morejo priti v Loreto in tamkaj pred altarjem Matere Božje opravljati svojih prošenj in molitev, ktere bi pa vendar prav rade veliki trumi Loretanski romarjev se pridružile. Taki romarji v duhu potovanje v Loreto, kakor se v nekih pobožnih bukvah popisuje, po sledečem načinu oprav-

ljajo: V praznik Vnebovzetja Marije Device (15. velikega serpana) gredo k spovedi in sv. Obhajilu, in s tem začnejo svoje duhovno potovanje. Potem molijo vsak dan Lavretanske litanije in 25 „češena si Marij“ kot na potovanju. Čez 25 dni, tedaj v praznik rojstva Marije Device (8. kimovca), pridejo v duhu v Loreto, se v ta praznik presvete Device Marije zopet spovejo in sv. Obhajilo prejmejo, ter v duhu še prihodnji dan ostanejo v Loreti, in s posebno pobožnostjo premišlujejo skrivnosti, ki so se godile v sv. hiši, pa tudi Mariji svoje zahvale in prošnje izročujejo. Tretji dan, tedaj 10. kimovca, v duhu s Lorete nazaj proti domu odpotujejo, in na tem potovanju zopet molijo vsak dan Lavretanske litanije in zraven 25 „češena si Marij.“ Čez 25 dni, tedaj v god sv. očeta Frančiška Serafskega (4. vinotoka) so zopet domá, in v ta dan k tretjemu prejmejo svete Zakramente v zahvalo za milosti polno duhovno potovanje. — Ako bi to kak brezbožen liberalen omikanec bral, bi se pač posmehoval ali zlobno zabavljaj; jaz pa bi pri tem mislil na modri izrek blaženega Tomaža Kempčana, ki pravi: „Resnično, boljši je ponižen kmet, ki Bogu služi, kot prevzetan modrijan, ki tek ozvezdja pretuhtuje, pri tem pa samega sebe zanemarija!“ Ne daj se torej motiti, ljubi katoličan, katoličanka, po brezvernem marnovanju, ter opravljaj v duhu to potovanje v Loreto; pri tem pa móli tudi za vse terdovratne grešnike, nevernike, krivoverce in razkolnike ali ločene staroverce, da bi se k Bogu, k pravi sveti veri vsi povernili, s katoliško, edinozveličavno Cerkvijo se zedinili, ter vsi se zveličali. — Za sveto hišo v Loreti si pri takem duhovnem potovanju lahko misliš in izvoliš kak Marijin altar v svoji domači cerkvi, ali pa kako bližnjo Marijino cerkev. Če te veseli in ti domače okoljaine dopuščajo — z namenom v duhu Marijo v Loreti obiskati in počastiti — na kako daljniši božjo pot Marijno podati se, je tudi dobro, morebiti še bolje, da le vse prav in pobožno opraviš. Če se pa že na kako daljniši božjo pot napravljaš — z namenom, Marijo Lavretansko v duhu obiskati in počastiti — pa tudi prav in dobro storiš, ako te je volja priti na Gorenjsko v Sušo, toliko primérniše, ker je tukaj romarska cerkev Lavretanske Matere Božje. Če hočeš in moreš, s to priliko lahko tudi novo cerkev Naše ljube Gospé presv. Serca v Davči in Marije pomočnice na Pertovcu obiščeš. Če prideš, pa vse tako opraviš, kakor je bilo ravno ti naznanjeno in priporočeno, se gotovo ne bodeš kešal. Tedaj z Bogom k Mariji, z Marijo pa k Bogu! to bodi naša skerb, to naša pot — pa smo srečni gotovo. *Zaliloshi.*

**Iz Starološkega.** (Za Advent kaj.) Dovoli, ljuba „Danica“, prostorček malemu delu, ki ga želimo razpisati v slavo Sinú Božjega, njegove presvete Matere Marije in nje čistega ženina sv. Jožefa, pa tudi v spodbudo drugim vernikom. Morebiti bode ktere volja opravljati pobožnost, ki smo jo opravljali mi pred Božičem devet dni in potem do Svečnice v čast Marije in sv. Jožefa, ko sta potovala k popisovanju v mesto Betlehem, in v čast velikih skrivnost, ki so se potem v tem mestu godile do Svečnice. In po Svečnici devet dni smo spremljali sv. Družinico potujočo v Egipt pred grozovitostjo Herodovo. Ravnali smo se tudi mi letos po tistem nekoliko, kar smo našli pred dvema letoma v „Zgodnji Danici“. Nam je bilo tako všeč, da smo prec začeli misliti, kako bi se dalo to tudi nam splovnati. Letos smo nasvetovali to tudi našim sosedom, in ne zastoj. Pogovorili smo se namreč, da v devetih hišah bo prenočila Marija in se bo vadljalo, srečkalo, kakor bode kdo številko vzdignil, tako bo. Prišlo nas je skupaj v praznik sv. Lucije devet v eno hišo, kjer smo si po kratki molitvi in branju pogovorili, kako bomo to po-

božnost opravljali, in ko smo vzdignili številke, sklenilo se je tako-le: 15. grudna zvečer se bo nesla v to pripravljena podoba Matere Božje iz te hiše, v kateri smo bili skupaj, k tistemu, ki ima 1. številko, kjer bode potem do družega večera, in o Marijnem zvonjenji se bo vsak večer prenesla podobica naprej. Hiša, v kateri bi Marija s sv. Jožefom prenočila, naj se osnaži, kolikor je moč; posebno znotranje, to je, serca ljudi, pri katerih bi ostala, naj bodo čiste; naj se Mariji odloči mali prostorček na čednem kraju, in nji v čast naj gori lučica noč in dan. Naj tisti, pri katerih sta Marija in sv. Jožef, tisti dan ako je moč, gredo k sv. maši, če ne več vsaj eden, in ako morejo, tudi ss. zakramente prejmejo, se zderžijo vsega, kar bi Marijo in Jezusa žaliti utegnili; naj revežem tisti dan kaj več podelijo in večkrat s kakim zdihljem počasté ti dvé presvete osebi, ki prebivate pod njih streho.

Zvečer, ko pridete, ju z veseljem sprejmejo, in drug večer se od njiju prijazno poslovijo in ji s gorečimi svečami spremijo na njuno novo prenočišče. In vse se je godilo v lepem redu; Bogu in presveti Devici gre vsa hvala, da smo to prijazno opravilce lepo začeli, in začeto tudi lepo končali. Glinjivo je bilo viditi, kako so se stari in mladi spodobno obnašali in v mislih spremljali skrivnosti, ki so se pred oči stavile.

In tako smo se podali iz poprej omenjene hiše s podobo Matere Božje in dveh angelčkov, tudi v majhnih podobicah, na prvo številko. Sedem spremljevalcev je imela prvi večer Marija, ki so imeli goreče sveče v rokah in molili glasno med potjo sv. rožni venec; hišna družina je povsod pred hišo kleče čakala presv. Božje Matere tudi z lučicami. In ko je gospodar ali gospodinja vsake hiše na pragu pričakal, ponudili so mu Mater Božjo tako-le: Hvaljen bodi Jezus in Marija! in odgovorilo se je: Amen na veke, in dalje: „Priatelj (ali prijateljica), sprejmite Marijo prečisto Devico in Mater Jezusovo v hudem zimskem času na njenem trudapolnem popotvanju pod svojo streho; ne častite je pa le danes in jutri, temuč imejte vedno največi skerb njeno češenje povsod razglaševati.“ In tá, preden je podobo podal, jo je poljubil, in tudi novi gospodar (ali gospodinja) takó, in je odgovoril:

„Bodi pozdravljena, prečista Devica! Rad sprejemem te pod streho svojo. Bodi meni zvesta pomočnica zdaj, in tudi zadojo uro.“

In potem se je postavila podoba v hiši na odmenjeni kraj, prižgale so se nji v čast luči, kolikor je kdo mogel; prišli smo v tako hišo, ki jih je gorelo 25 naenkrat; potem smo vsi poklekli, molili naj prvo angeljevo češenje, za vse, kar je bilo komu najbolj pri sercu, potem litanije Marijnega neomadežanega Serca in več drugih lepih molitev, brali smo iz bukev „Slava Marije“ po Alfonzu Ligvoriju kak spodbudljiv izgled, na zadnje smo zapeli tudi nji v čast kako Marijno pesem. (Dalje sledi.)

**Iz Tersta,** kakor smo že omenili, nam je po prijateljski roki došla prelepa spominica, ktero so prečistitemu novemu Poreško-Puljskemu škofu g. J. Glavinu podarili njegovi učenci od 17 lét, namreč od l. 1857 do 1875, vsih skupaj 133 imén. Vredna je, da se ko zgodovinski spis na Slovenskem ohrani tudi v „Danici“. Glasí se:

Illustrissimo ac Reverendissimo in Christo Patri Joanni Glavina, episcopo Parentino-Polensi, ecclesiam cathedralem sexto kalendas Novembris 1878 ad-eunti, hoc observantiae monumentum et devoti animi pignus discipuli, qui olim ab ore pendebant suo, gratulabundi D. D. D.



## Exametron.

Salve, qui Domini nobis ad bella fuisti  
 Maguanimus Ductor, sapiens, venerande *Magister!*  
 Salve, Pastoris virgam qui sumis Ovilis  
 Christi!... Cur non est nobis concessa facultas  
 Carmine solemni jam nunc Tua facta canendi,  
 Virtutesque decusque Tuum, moresque nitentes,  
 Et studia et laudes?... Tamen haec quae vidimus, audi,

Tristis erat, viduaeque indutis vestibus alma  
 Sedes Parenti vota extollebat ad astra,  
 Ut Pastore novo et Patre donaretur et ipsa.  
 Ejus quum visus pernix est Angelus Istrum  
 Se ferre... Ingressus sublimem Caesaris aulam,  
 Indice, Tergesti quis sicut stella refulget,  
 Omnibus ostendit, laetus Tua nomina laudans.  
 Teque LEO, Terrarum qui moderatur habenas,  
 Claviger et Coelorum, nunc inclusus in Urbe,  
 (Quid non, impietas, mortalia pectora cogis!)  
 Inspicit, et mitra gaudens Tua tempora cingens:  
*Perge, ait; et Parenti Christi lumina funde.*  
 Tunc pius Antistes, qui Te praecessit, ad Astra \*)  
 E terra sublatus, ovans descendit ab Ethra;  
 Et manibus plaudens, haec dulcia verba locutus:  
 „Te liquit *Dobriła*, mihi dulcissima Sedes;  
 Pastor, qui tanta et sapientia pignora amoris  
 Est tibi largitus! Sed laetis corda reclude  
 Sensibus, atque novum Pastorem suscipe gaudens.  
 In Christi campo vestigia pulchra *Georgi*  
 Ipse premet, ducetque greges ad pascua vitae.  
 Grates dic Jesu, mihi jam dulcissima Sedes:  
 Suscipe Pastorem gaudens, Patremque *JOANNEM*.  
 Munus Pastoris fugiens, humerisque timendum  
 Angelicis, divina gerebat pectore dicta:  
*Ne iudex sis, ni valeas irrumperre iniqua;*  
 Equis (clamabat), virtutem quis mihi donet,  
 Frangere qua possim peccati vincula saeva,  
 Inque animis templum Christo formare perenne?...  
 Et vox de coelo subito sibi personat aures:  
 — Coniunctum Domino, cum quo fit spiritus unus,  
 Immaculata Parens quem dulcis Virgo tuetur,  
 Quae vis, quaeve minae Inferni submittere possunt?  
 Impia cunctorum quatenam molimina vincent?  
 Propositique tenax non afferet ipse triumphum?  
 Destruere, et aedifica et planta: stat Numine summo  
 Aedes, omnigeno fructu donisque referta,  
 Si dicta attendas et facta Docentis ab Urbe. —  
 Annuit; et consurgit ad ardua quaeque paratus.  
 En velut in speculo quae clara gerentur ab Ipso,  
 Nunc illustratus divino lumine cerno..  
 „Nou auri fulgor, non incluta gloria mundi,  
 Nunquam *Glabina* alliciet vel blanda voluptas.  
 Ante oculos tantum Divi Pastoris imago  
 Proposita et recreat sibi mentem luce corusca,  
 Intima cordis et ethereo succendit amore,  
 Quem non Inferni, nec fluminis obruet ira.  
 Is velut Ezechiel quae animalia mistica vidit,  
 Intus plena forisque oculis: illique placere,  
 Qui sibi conclusus iudex in pectore sedet,  
 Et vitae exterius praeberet exempla laborans,  
 Quae sint corripienda gregis dignoscere curat.  
 „Nec mora: salvificum Christus quem misit in Orbe,  
 Igne ferventi zelo diffundit ubique,  
 Verus amoris apostolus appellandus et Ipse.  
 Pacificus, lenis, patiens vultuque modestus,  
 Et renovans animos sacri dulcedine verbi,  
 Efficit, ut calles recti, sint aspera plana,  
 Tuto et grex valeat facillique incedere gressu,

\*) Rev. Antonius Peteani Episcopus Parentino-Polensis  
 ejus memoria in benedictione est.

Vincere terrifici cunctos et Daemonis ictus.  
 Quae mentes obscurant mortis discutit umbras,  
 Vitia continuo coelesti robore vellens.  
 Edocet aeternae gentes quae gaudia vitae  
 Permaneant justos in coeli sede locandos,  
 Omnigenique reos quae flamma horrenda doloris!  
 Excipit, ut Jesus, pueros et diligit usque,  
 Instabilesque regit mitis, confirmatque labantes.  
 Advigilans semper ne forte ad devia flectat,  
 Imbuit et virtute Deique timore juventam.  
 Mentis atque senum relevans ad Sydera mittit.  
 Virginis et Matris perdulci in Corde repostis,  
 Omnibus et Mensam divino Pane repletam  
 Offert, deficiens lassus ne quisque suorum  
 Heu miser! aeternum amittat coelestia Regna.  
 Prodigus interea, qui vitae crimina liquit,  
 Filius excipitur Patriis complexus ab ulnis,  
 Quam super insontes, magis exultantis in ipsum.  
 Nudum confixum videt in Crucis arbore Christum:  
*Cuncta dedit nobis, ait, et cum Sanguine vitam;*  
*Quidve negare queam miseris?... Et spargere dona*  
*Curat pauperibus, lacrimas et tergere moestis.*  
 Hinc Illius gloria clara manebit in aevum,  
 Praesulis et nomen *Glabina* in saecula vivet...  
 „Grates dic Jesu, mihi jam dulcissima Sedes:  
 Suscipe Pastorem gaudens, Patremque *JOANNEM!*“  
 Ut siluit, subito rediit super Ethera Praesul.  
 Divus et exultans quae de Te mystica pandit,  
 Penna rudis scripsit; nobis Tu parce benignus,  
 Gloria Parenti, nostri venerande *Magister*.  
 Annos permultos celebri Te servet Ovili  
 Incolumemque Deus, quo vivunt cuncta volente,  
 Terra adspecta tremit, tacti montesque vaporant.  
 Vive diu, vive et meliori praeditus aevo;  
 En nos adsiduique preces effundimus omnes,  
 Ut Grex cum Pastore serena pace fruatur,  
 Donec coelestes valeat pertingere Sedes.

Javorje, 19. listopada. Ker znabiti ni gosp. Luka  
 Možina Vam ljubljanskim gospodom kaj pisal, mislim,  
 da bo marsikteremu bralcev „Žgod. Danice“ vstreženo,  
 ako znamenitiše iz pisma do mene iz Fayettea 22. okt.  
 1878 naznanim. Piše namreč: Kakor sem pri odhodu  
 obljubil, pišem zdaj še le. Ko sem bil v novem Jorku,  
 sem imel tisto nedeljo v eni naj imenitnejših cerkvá vé-  
 liko opravilo ob 10, in potem sem se podal v Market  
 (Marquette) k mil. škofu, kateri so me v Champion po-  
 slali, ker je bil prejšanji duhoven od tam pred dvema  
 mesecema drugam prestaviljen. Tam je bil kaj pripraven  
 misijon, — bila sta samo dva kraja le poltretjo uro na-  
 razen, pa je bila zraven železnica, — prav prijeten kraj.  
 Ali kolikor pripraviš kraj, toliko bolj so bili spačeni  
 ljudje in toliko bolj zamotane cerkvene zadeve ali raz-  
 mere. Med tem, ko ni bilo duhovna, so ključarji vse  
 cerkvene reči v svoje roke spravili, in ko pridem, so  
 se branili mi naj manjši reč izročiti. Naznanim premil.  
 škofu, da drugač mi ni ostati, kakor da mi ključarja  
 vse cerkveno premoženje izročita, sicer ne morem misi-  
 jonske službe tukaj opravljati... Med tem počí glas,  
 da je milgap. škof resigniral, in da sedaj ima že resig-  
 nacija v rokah... Škof me je tedaj v drugi kraj poslal,  
 ki je od Champijona 50 ur oddaljen in se imenuje Fa-  
 yette. Sedanji misijon je eden največjih polotokov v Mi-  
 chigan-jezeru; imam 2 cerkvi in pri tem še neki drugi  
 kraj oskerbovati, ki je kakih 10 ur od pglavitnega  
 kraja. Cerkev ste dobre tri ure narazen. Večina kato-  
 ličanov so kanadski Francozje, nekaj Ircev, Belgijcev  
 in Čehov. Sicer je majhno število katoličanov (700), ali  
 vendar je duhoven tukaj silo potreben. Proti izhodu  
 imam kakih 60 ur do bližnjega duhovna po jezeru, —

proti zahodu 14 ur — tudi po jezeru; v severu so starodavni gozdi in močvirje kakih 40 ur na širjavo, v katerih ni družega, kot divji Indijani in zveri. Jeseni in spomladi smo čisto brez vse sveže s družimi kraji, dokler se led ne naredi okoli Božiča, in pomladi, dokler se ne raztaja. Imam tudi kakih 15 indijanskih katoliških družin, s katerimi po tolmaču občeovati zamorem. Sploh je znabiti en sam kraj v celi škofiji bolj ubožen in reven, kakor tukajšni. Pred dvema letoma še ni bilo duhovna tukaj, sem ter tje je bližnji duhoven prišel ljudi obiskat. Postal sem tedaj novošegni pušavnik, ker imam 7 centov težak zvonček pred hišo ali pušavico. Milg. škof je namreč daroval omenjeni zvon cerkvi, in ljudje nimajo toliko, da bi zvonik napravili. Tako ubožnih cerkvá še nikoli nisem vidil, kakor tukaj, ker od cerkve ni družega kot ime. Kraj je sam na sebi eden naj samotniših; znabiti me še kak medved obiše, ker jih je dokaj po okolici; 16 kosmatinov so že postrelili v kratkem, pa ni dosti mesa dobiti pri njih, ker so preveč izstradani. Cerkvica tiči tukaj v gozdi par streljajev od jezera. Drugič kaj več. Pozdrav do prijateljev in znancev. Napis: Rev. Luke Možina, Fayette, Delta Co. Michigan. Unitet St. North-America.

## Razgled po svetu.

V Budapešti je mostarsko poslanstvo imelo zaslišanje pri cesarji. Mostarski vradnik in Jovaničev tajnik Marko Poljanec, katoličan, je v hervaškem jeziku cesarju odgovoril. Rekel je: Premilostni cesar, preslavni gospod! Poslanstvo ercegovskega naroda vsih verstev v naj globokejšem spoštovanju stopi pred svitli prestol Tvojega veličanstva, da v imenu vsega ljudstva naznani prepoštjivo hvaležnost, neomenjeno podložnost in zvestobo. Tvoja milost blagovoli sprejeti to pismo vdanosti, v katerem so zaznamnjani naj odkritoserčniši občutki ercegovskega naroda do Tebe in Tvoje vzvišene hiše. Bog ohrani, Bog obvari našega premilostnega cesarja in gospodarja Franciška Jožeta II! (Močni „živio klici.“)

Ves čas, ko je Marko Poljanec govoril, so kviško deržali v zamet vezano in s srebrom okovano adresno trije poslanci: katoliški škof P. Angelo Kraljević, Mohamed beg Majbegović in gerško-nezidinjani škof Ignacij. Bili so povabljeni k cesarju na kosilo v dvorano, ki je bila z nad tisuč svečami razsvetljena. Ob desnici Njih veličanstva je sedel katoliški škof, ob levici greški nadškof. Bili so presvitli cesar posebno dobre volje, med obedom so neprenehoma govorili s katoliškim škofom, kateri gladko govori italijanski jezik.

**Laški kralj napaden.** V nedeljo, 17. listopada, ob 4 popoldne je bil 24letni kuhar Passanante napadel z ostrim bodalom kralja Humberta v Neapeljnu, ko se je z železnice peljal v mesto, in ga je na levi roki ranil, ministra Kairoli-a pa na levi nogi. Kralj je izlekel sabljo in je mahnil proti morivcu; Kairoli ga je pa za lase zgrabil ter je bil izročen straži. Kaže, da so tolovajski rudečkarji to hotli storiti že v Boloniji, kar so skušali v Neapeljnu, pa je policija odvernila. Na stotine zakletnikov je neki bilo prišlo zato v Bolonijo iz tega namena; imenujejo kerčme, koder so bili potaknjeni, in pripovedujejo čudne reči! Kar pa niso mogli doseči v Boloniji, so hudočelniki skušali v Neapeljnu. Tam je pred 22 leti (8. grudnia 1856) Agesilaj Milano ranil z bajonetom kralja Ferdinanda II. Ne pa, da bi bili preklicano kraljemorstvo pristudovali, pravi „Unità“, so ga slavili v Torinu, kovali so medalijo kraljomorivcu na čast, in njega samega so povzdigovali na nebo kakor

mučenca. Tudi l. 1860, ko je bil Garibaldi zmagnujoč prišel v Neapelj, je tam razglasil določilo v počesevanje spomina Milanovega, in v odkazanje letnine njegovim sorodnikom. In kako prečudno se hudobija povračuje! Določilo je imelo na čelu ime Viktor Emanuel II, očeta Humberta I. Zastonj je minister pravega kralja iz Gaete protestiral v obliči Evrope zoper toliko preklicano nesramnost. Pa še nekaj. Laški srenjski odbor je ob koncu l. 1856 veleval, da „Via d' Italia“ (italijanska pot, ulice) naj se imenuje: „Via di Milano“ (Milanske ulice); kako pa so stermeli, ko so brali na zidovih ne: „Via di Milano“, ampak: „Via Milano“ (Milanova pot)!

Humbert s svojo ženo hodi zdaj po mnozih laških krajih in si daje slavo klicati; pa ti slavoklici se glasijo skoro kakor slovo. Ko je Humbert odšel zakletvi v Boloniji, pravi „Unità“, in je dospel v Florencijo, je ondi pomilostil nekega vojaka ubijavca. Toda prekucija nima serca: kralji velikrat prizanesejo hudočelnikom, morebiti še preveč; ti pa kraljem nikoli ne prizanesejo. Ta mladi kraljomorivec je sad novega „napredstva“\*), in naj se torej ne govori o prešnjih vladah: Passanante s svojo kuhalnico je popolnoma lastina nove čre.

Čudno zares se razvija rudečkarstvo v svojih delih. Brezverna zistema je odgojila na Nemškem napadnika, ki je v Berlinu streljal na starega kralja Viljelma; take načela sta imela napadnika, ki sta napadla dva mlada kralja, — v Madridu in v Neapeljnu. Nič ni pomagalo napadenima, da sta konstitucionalna kralja in sta dajala najbolj liberalne postavbe. Viktor Emanuel je pregnal postavne kralje na Laškem in pograbil njih kraljestva in papeževe dežele, da je vstregel liberalcem; in lejte! v hvaležnost so ravno tisti liberalci napadli njega (l. 1858) in njegovega sina zdaj, ter jima strežejo ne le po kraljestvu, ampak celó po življenji. Tako krivica sama sebe tepe.

Pri sedanjih napadih na vladarje, kateri so drugim prestole spodkopavali, se očitno kaže strahovalna pravica božja, zato je zvičajne jude in prekucuhe začel červ hude vesti grizti, da zdaj bodo katoličani rekli: „zato se to godi, ker se liberalstvo razširja in pobožnost zginja“. Ta trepet je spreletel znano „N. Fr. Presse“, ktera se že naprej brani, preden jo kdo kaj praša, in pauje tiste, ki bi utegnili kaj tacega očitati. Pa ves zagovor je zastonj: morivci pravi so hudobneži in časniki, kateri ljudem ropajo vero, Boga in Njegove svete zapovedi. To so dvakrat morivci, prvič, ker ljudem umoré dušo; drugič, ker jih storé morivce družih. In kako izrejšajo ti zaverženci kraljomorivce? Uzamejo jim na prvo vero v Boga in njegovo kaznovanje po smerti, vero v neumerjočnost duše itd. Zato se ti nesrečni potlej ne bojé smerti, ako jih doleti zato, ko koga umorijo, — še sami se večkrat končajo. Ali se ni pri vsih sedanjih napadnikih skazalo, da so bili poprej sami pri sebi zadušili vero in vest, potlej so šli morit? Hödel, Nobiling, Moncasi, Passanante so bili in so v laži-liberalizem utopljeni duhovi, ki so pred svojim gnjusobnim djanjem z vero na kant prišli. Ali so pa napadani imeli dosti več vere? O Humbertu pravijo, da še v nobenem svojih ukazov ni Boga omenil. Ako tudi niso vsi enaki, je pa vendar gotovo, da bi Bogu in Cerkvi nasprotnih naredb in postav ne dajali in ne poterjevali, ako bi imeli živo, djansko vero.

S Cejlona otoka je pisal ondotni škof Bonjean, da tudi tam je huda lakota. Pravi med drugim: Ni mi potreba pristavljati, da te izstradane množice obddajajo s prošnjami katoliške mašnike. Tukaj, kakor drugod, je

\*) Zakaj leta 1859, ko se je pričelo tako imenovano laško „reševanje“ (redenzione), je imel še komaj 10 lét.



pervi prijatelj duhoven; njega samega je viditi skoz dolgo leto kužnosti ves ljubi dan tekati noč in dan po bolnišnicah, hoditi po kočah; povsod, kjer se nahaja kak bolnik, duhovni strežejo za kolero bolnim, tolažijo umirajoče, poterjajo življenje in serčnost tem, ki še ostanejo. Eden protestanških časnikov je djal: Te ljudi (namreč katol. misijonarje) najdete povsod pomoč skazovati, kjer je revšina, lakota, kužnost, kolera in kuga. Poslednjič prša: „kje pa so ta čas naši protestanški misijonarji!“

**Drobne novice.** Časnik „Ragione“ naznanja, da v mestu Forli so 19. vinotoka zastopniki „nerešene Italije“ (rogovileži zoper Avstrijo) imeli shod, in da tudi iz Istre in iz Tersta so bili zastopniki pričujoči. Njih sklepi se izhajajo na to, da naj pričujoči pospešujejo študije, strelske in vojne vaje pri mladini, pa da naj se izdelajo pravila (štatut) za narodno družbo tarčarsko, v kateri bi se zedinjali italijanski prijatelji brez razločka. Pred odhodom so staremu prekucuhu Garibaldy in pa generalu Avezzana-tu, ko častnima predsednikoma, sporočili pozdrav... Res zadnji čas je, da bi se v Avstriji znašli možje, kateri bi po ravnopravnosti narode zedinili in sprijaznili med seboj v brambo avstrijske domovine. Proč s sovražtom zoper vero in Cerkev! — Iz novega Jorka so une dni odpravili 370.000 sodcev petroleja v Evropo, kar je zadosti, ako bi hotli svet razsvetliti. — Rogovilskemu Gambettu očita volitveni oklic desnice, da novo liberalstvo bode velevalo tudi nove davke, in da gambettovstvo hoče: „šolo brez Boga, cerkev brez duhovcev, vojno brez reda (discipline), policijo v rokah komunardov (človekodircev), in v sodništvu in vradništvu zgoli gambettarijo. — Angleški ministerski predsedniki Beaconsfield se veliko usti s svojo politiko, kako bode berlinska pogodba gotovo se zveršila itd. Gladstone, njegov nasprotnik, pa pobija njegovo politiko in pravi, da Anglija bi bolje skerbela za spoštovanje berlinske zaveze, ako bi ne bila prelomila zaveze pariške in ne begala vladarske edinosti s svojo anglo-turško zvezo. — Z Dunaja naznanjajo, da Porta je v načelu sprejela vravno mej z Grčijo in predložila volitev dotičnih odbornikov. Ravno od ondod vé „Standard“, da albanska zveza (Liga) je odločila zapustiti (sprazniti) Novi bazar.

## ***Cvet in sad zveste molitve.***

### ***Zahvala.***

Bila sem že večkrat prav hudo bolna, tako, da sem se po mnogoterih zdravlilih le še slabši počutila; pa na priprošnjo Naše ljube Gospé presv. Serca se mi je vselej zboljšalo. Ker sem bila tudi očitno zahvalo obljubila, in je bila od drugih obljubljena, torej jo zdaj iz serca izrekujem in naznanjam.

B. K.

### ***Prošnje.***

Prav goreče se priporoča v molitev neki bolnik, da bi zadobil na priprošnjo Naše ljube Gospé še ljubo zdravje, ako je to njegovi duši v zveličanje, in pa gnado svete poterpežljivosti. Več družbenih reči je goreče priporočeni v bratovske molitve N. lj. G. — Neka družina ranjcih. — Umirajoči. — Oče sedmerih otrok, nevarno bolan, se priporoča v molitev N. lj. G. — Neka tovarna je živo priporočena od duhovnega pastirja, da bi se na mogočno priprošnjo Naše ljube Gospé presv. Serca odvernilo očitno pohujšanje ter se mladina nadalje obvarovala ostudne kužljivosti, in pa skrunjenja dni Gospodovih. — Žena serčno priporoča pijanosti in mno-

gim strastim vdanega moža, da bi se spreobrnil in ne pogubil svoje duše. — Na očeh hudo bolna prosi pomoči z milimi prošnjami pri N. lj. G., da bi se ozdravila, če je Božja volja. Zahvala nasleduje, če bo uslišana. — Nekega zgubljenega človeka serčno priporočuje rodovina v ta namen, da bi se mu kaj hudega ne primerilo, ter da bi se zopet našel. —

### ***Bratovske zadeve.***

*Nameni in priporočevanja pri sv. maši in sploh v molitvi za mesec listopad.*

I. Glavni namen: Pobljšanje slovenske mladine.

II. Posebni nameni:

26. listopada. Sv. Konrad (škof v Konstancu leta 976). Priporoč.: Posvečevanje vojaškega stanú z redovno Božjo službo, odvracanjem pohujšanja itd. Cerkev na Švicarskem. Več mladenčev za pobljšanje, še posebno eden.

27. Sv. Virgilij (škof v Solnogradu l. 780). Pripor.: Več gospodov za sprejemanje ss. zakramentov, posebej eden. Cerkev na Velikobritanskem. Velike in male semeniša.

28. Sv. Eberhad (škof in potlej redovnik l. 1164). Vsa šolska mladina, posebej v duhovski stan poklicana. Spreobrnjenje naših brezvercev, posebej dveh. Ratisbonove naprave v Jeruzalemu in drugod.

29. Sv. Saturnin (škof v Tuluzu 250.) Priporoč.: Keršanski posli, posebno zapušeni in kterih čednost je v nevarnosti. Keršansko katoliška politika. Odvernjenje tréh najhujših pregréh na Slovenskem in sploh po svetu. Nekaj duš.

30. Sv. Andrej. Priporoč.: Duše v vicah, posebno ta mesec umerlih, in za ktere posebnih prošenj ni. Spreobrnjenje nevernikov, judov, krivovercev. Dobro pripravljanje v Adventu za prihodnje praznike.

## ***Listek za raznoterosti.***

**Tombolo** bo napravilo katoliško društvo ljubljansko 1. adventno nedeljo (1. grudnia). Začetek bo o 1/2 6, in znesek je odločen za vincenško družbo št.-jakopskega oddelka, da bi kaj pridobila za podpiranje ubožnih, ker pomočki in prihodki pri tem vincenškem oddelku čedalje bolj pohajajo. Kdor tedaj kaj pripomore za dobitke ali pa sploh, da se tombole vdeleži, bo revežem dobro storil, pa tudi sam sebi in svojim napravil nekoliko nedolžnega veselja, in zraven tega mu vošimo toliko za deti in dobiti, da bo komaj domú nesel.

**Iz Pariza, 13. listop. 1878. (Poterditev.)** Ugodim se Vam v imenu čast. P. Marije (Ratisbona) zahvalo naznaniti za sprejetih, 11. listopada poslanih, dva in sedemdeset gold. Predvčerašnjim je došlo tudi za čast. P. Marijo Alfonza odmenjeno pismo, ki je bilo zdajci, t. j. še tisti dan, v Jeruzalem odpravljenno...

S. Marija Debora, Sijonska hči, l. r.

**Pristavek.** Po naročilu P. Alf. Ratisbona samega smo nam zanj izročene darove in naročila odpravili v Pariz; ker se je pa med tem gosp. misijonar zopet vernil v Jeruzalem, se je od tam pismo z naročili ss. maš itd. precej za njim poslalo. — Judovsko ime „Debora“ podpisane redovnice Sijonskih hčér kaže, da je tudi ta srečna ovčica spreobrnjenka iz judovstva, kakor Ratisbon sam. „Sijonske hčere“ po pravilu svojega reda vsak dan po trikrat molijo za spreobrnjenje judov, in ne zastoj, ker ne le iz izlamstva, ampak tudi iz judovstva marsiktero zgubljeno dušo pridobé.

Vr.

Zgubil se je 6. t. m. 68 lét star mož iz Ljubljane, sodar (pintar), nekoliko slabiga uma v delavski obleki, okrogoličen. Ako bi kje svedili za živega ali mertvega, skerbna družina lepo prosi, naj bi naznanili frančiškanskemu gosp. fajmoštru, ali pa vredniku „Zgod. Dan.“. Za trud ali stroške je družina pripravljena se hvaležno skazati.

Povodnji, ki so une dni zalivale slovenske polja in razdjanja napravljale, so divjale tudi pa družih deželah, kakor po nadvojvodini avstrijski, po Štajarskem, po Laškem, znamenito v Rimu. Na ljubljanskem mahu že več let ni bilo tolike povodnji, kakor je zdaj. Že pred tednom so jim peljali iz Ljubljane živeža, ker še kuhati ne morejo, kadar pride voda čez ognjiša. Hiše so v več krajih pod vodo in se morajo ljudje v čolnih prevaževati v bolj varne hiše, še posebno pa terpi tudi živina. Ob Savi sem ter tje voda zaliva polja, posebno pa po Hervaškem.

Davica. V Javorjah na Gorenskem je letos umerlo že 20 oseb za hudo vratno boleznijo.

V Proseku na Krasu, v teržaški škofiji, se je 27. vinot. obhajalo blagoslovljevanje novega križvega pota, ktero je opravljal č. o. Evstahij, gvardijan frančiškanskega samostana na Kostanjevici. Za napravo novih podob je daroval grof Nugent 100 gld. — S tim je dal lep zgled vsem plemenitašem in velikašem, da naj spoštujejo sv. vero, cerkvene obrede in osebe. Kdo bi potem blagoslavljaj križve pote, ker liberalci želé zatreti redovnike sv. Frančiška, kateri edini imajo to oblast? Liberalci bi najrajše katoliške cerkve spremenili v luteranske tempeljne brez podob, samostane pa v magazine.

Podobe in življenjopise rimskih papežev od sv. Petra do Leona XIII bodo meseca prosinca prihodnjega leta začeli dajati na svitlo v Rimu. Ta zbirka bo obsegala lepe barvane podobe in resnično življenje papežev in je torej želeti, da bi zlasti tistim prišla v roke, ki so jim kake luteranske, judovske, framasonske, ali sploh lažnjive in obrekljive popisovanje o papežih kdaj bile prišle v roke. Življenjopisi bodo iz rok znanega, preslavnega zgodovinarja Alojzija Tripepi-a, torej zanesljive. Delo bo obsegalo dvoje bukve in 4 dele v veliki čveterki; dodelano bo skozi leto 1879; cena bo za zunanje dežele 20 lir; polovica se plača precej, polovica pa ob koncu prvega četertletja. Na 12 istisov se dobi eden zastoj. Naročila naj se pošiljajo berž ko berž z napisom: All'agenzia cattolica dell' „Angelo Custode“, David Valmigli, a Roma. Via del Pellegrino, 162, 1. piano. Od tam se dobivajo tudi pojasnila.

Povodenj v Rimu. Reka Tiber je v Rimu stopila iz svojih tečajev in vse nizke ulice v mestu so pod vodo; od petka dalje se voda čedalje bolj naraša in je priderla tudi v Panteon (cerkev 12 apostelnov), v kateri je grob kralja Viktora Emanuela, ktereja je v življenju vést pekla zavoljo ropa in ni imel pokoja pred liberalci, po smerti mu pa elementi miru ne dajo, kakor bi hotla voda oestro pridigovati: da on ne počiva v svoji lastini. Nasproti pa Pij IX, ki počiva v vatikanski cerkvi, počiva v svoji lastini in v miru.

Pasje pare pusti pri miru! V Lijonu na Francoskem je 13letna deklina težila materi, da jo serce in noge bolé. Zdravnik je zapisal zdravilo, pa bolezen je prihajala hujši in deklino dajo v bolnišnico, kjer je čez nekaj dni umerla med grozovitimi kerči in vsimi znamenji, da je steklina. Imela je deklina bedasto, prismodasto in ostudno strast, da si je dajala obličje lizati od nekega psička. Znano je pa, da se strup nalezje po dotiki sliznih ali slinskih mrenic (membrane mucose), in kaže, da se

je bil pes s svojim jezikom dotaknil deklinskih ustnic in je tako dobila strahovito bolezen — steklost.

Visoka starost. V Kassel-u na Nemškem je umerl Florijan Veismuth, star 148 lét, katerih je veliko preživel v vojaščini. Zapustil je dva sinova, 17 vnukov in 48 prevnikov. —

Hudodelstva na Nemškem, ali nasledki kulturkampfa. Strašansko se množijo hudodelstva v Nemčiji, ktere so se od 6043 v letu 1871 narastle na 12.800; posebno je veliko ropov, bojov in pobojev. V štirih nemških deževah, na Prusovskem, Bavarskem, Saksonskem in Virtemberškem teče zdaj 500 tisuč (!) kervavosodnih pravd. Pravijo časniki, da največ vzroka podaja mehkoča postave tej žalostni prikazni. Vendar pa brez dvombe tiči pravi in pglavitni vzrok v liberalni, nekeršanski odgoji mladine in v borbi zoper sv. vero. Naj se vernejo prostomisljaki zopet k katoliški veri, naj pusté dolžno svobodo katoliškim dušnim pastirjem in redovnikom, da bodo obhajali misijone, in npravnost se bo čisto gotovo obernila na boljše.

Poslednje novice. Davica letos posebno hudo davi. V Darmstatu so bolni za to boleznijo: veliki knez, njegov odmenjeni naslednik in 3 knezinje; ena je pa že umerla. — Angleška velika trobentarica hoče vediti, da Rusija se pripravlja pomnožiti svojo vojno s 632 batalijoni. — Anglija v Indiji hoče svoje meje razširiti ter obsesti Quettach in Jellahabat, in pa svoje residente postaviti v Kabul, Kandahar in Herat. — Iz Rima pišejo 17. t. m., da Tibera pada; prav veliko trgovskih naprav je pod vodo. Tudi po poljih je voda zalila velike prostore in napravila obilno škodo. — Vidili so, da je voda nesla nekaj utonjenih. — Vstaja v Macedoniji se razširja; tri trume vstajnikov so razdeljene, dve na brih, ena v Monastiru. Iz Seraskierata je boje poslanih 23 batalijonov zoper nje. — Več ercegovinskih poslancev se je o povračevanju v svojo domačijo mudilo v Zagrebu, in bili so gosti kardinala Mihajlovića. Bili so naslednji gg: Mostarski škof katol. Andjel Kraljević; frančiškanski kustos Paskal Bucolić; katol. župnik Štef. Naletilić; katol. župnik v Dubravi Štef. Putica; Marko Poljanić; tergovci Blaž Zelenika; pa mohamedani Mustaj beg Lakešić, Bečir Kopetanović in Ibrahim-aga Bukamović. — V pruskem deželni zboru, ki se je zopet sošel, so podložniki iz prestolnega govora zvedili, da bode pa le zopet denara manjkalo! Tedaj zopet posojilo in veči davki! Ali ni to napredek? —

### Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta: G. J. K. 2 gl. s pristavkom: „Benedic, S. Pater, pastori et gredi!“ — G. JJ. 1 gld. sr. — Iz Kamnika 2 gl.

Za škofa Daniela Kombonia in misijone v srednji Afriki: Iz Novega mesta po č. gosp. vikarju Tomažicu 60 gl. — Po čast. gosp. župniku v Komendi 7 gl. — Č. g. Andr. Walland 7 gl. — Neim. 40 kr. — Gosp. J. Murnik 5 gl. — Po č. g. Bl. Muhovicu 8 gl. — Zlato polje po č. g. župniku 6 gl. 30 kr. — Po preč. g. dek. Edv. Polaku v Leskovcu 30 gl. — Iz št. Vida pri Zatičini 12 gl.

Za afrikanski misijon: Č. g. A. Košir 5 gl. — Č. g. S. Žužek 5 gl. — Iz Križev pri Terž. 1 gl. 40 kr. — Neimenovana roka po gosp. J. Porentu 10 gl.

Za Leopoldinsko bratovščino: Iz Kamnika 4 gl.

Za poljuben dober namen: Neimenovan 2 tol., t. j. 4 gl. star. den. — G. Lor. R. 1 gl.